

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce:

Teoretizace dominantních vyprávěcích postupů v literatuře zabývající se scenáristikou

Autor/ka práce:

Jan Černý

Studijní program:

KSD FAMU

Typ studijního programu:

bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění: Student splnil očekávání, dané zadáním

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce): Odpovídá zájmům studenta KSD FAMU

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi: Přínosná pro autora i případně další zájemce

Logická stavba a členění práce: Odpovídá zadání

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu: V normě

Práce s informačními zdroji: V normě

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň: přijatelná

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Jan Černý si ve své práci svoji úlohu zdánlivě ulehčil tím, že si vybral podle svého názoru dvě antagonní práce“ „Storry“ autora R,McKee a „Writing the Character-Centered Screenplay“ A.Hortona. Opravdu se zdá, že McKee upřednostňuje budování zápletky, proti čemuž A.Horton doporučuje začínat od postavy, což zjevně imponuje i autorovi předkládané práce.

Myslím si, že především pro racionálnější založeného studenta scenáristiky a dramaturgie je opravdu užitečné a přínosné o těchto věcech uvažovat. Nás kdysi na přelomu šedesátých a sedmdesátých let pedagogové, odchovaní ještě předválečnou školou šaldovského přemýšlení, divadelní tradice a čerstvými zkušenostmi s bouřivě se rozvíjející mladou kinematografií učili, že

drama má mít určitý řídicí princip – a tím může být zápletka, postava nebo v případě dramatu a la these myšlenka.

Chápu, že se Janu Černému zalíbilo v kontrastu buď- a nebo, ale současně se dopouští drobné, nicméně podstatné metodické chyby, když občas zaměňuje pojmy zápletka a struktura. Protože i příběh, vycházející z podstaty a motivace postav, má strukturu, která je minimálně určena principy média a jeho vnímání. Proto jsem použil slova „zdánlivé ulehčení“, protože podle mého názoru teprve nad otázkou zápletky či postav se klenou skutečné problémy dramatické struktury.

Sám upřednostňuji postup, kdy se postava osvobozuje od autora a má dost životaschopnosti a energie, aby se bouřila proti pravidlům žánru či zápletky. Ale nakonec je jejím osudem stejně sdílet s námi jako diváky nějaký čas a cosi nám předávat. A tam už se dotýkáme struktury vyprávění jako mezilidské komunikace.

Horton není první, kdo na důležitost postav odkazuje. V americkém kontextu je důležitá práce Lajose Egriho, původně publikovaná 1942 pod názvem „How to Write a Play“, později přepracovaná a doplňovaná téměř až do jeho smrti jako „The Art of Dramatic Writing“. Tuto knihu například Woody Allen označil jako nejdůležitější učebnici, s níž se setkal. Egri v ní proti Aristotelovi, jemuž přičítá důraz na zápletku, staví právě postavy (omlouvám se za automatický překlad AI z Wikipedie, ale pro zajímavost uvádím několik jeho tezí):

1. Všichni lidé jsou v podstatě sobci, jejich primární snahou je cítit se důležití nebo být vnímáni jako důležití.
2. Lidský charakter je pevně daný a v průběhu života se výrazně nemění.
3. Tvůrčí psaní by mělo vycházet z identifikace jedné nebo více hlavních postav, nikoli z činů, událostí nebo příhod.
4. Postavy by měly mít nějaký převažující rys (Egriho slovo je "nutkání", „compulsion“), obvykle negativní, jako je chamtivost, snobství nebo extravagance, spojený s odhodláním, že tento rys má převládnout.
5. Autor by měl jasně pochopit motivace svých postav, v případě potřeby uvést jejich historii/biografii, která formuje příběh, i když není jeho součástí.
6. Uspokojivá struktura je taková, v níž jsou dvě postavy s protichůdnými chybami nerozlučně spjaty, což vede ke krizi, v níž je konflikt vyřešen nějakou dramatickou akcí.

A.Horton Egriho ve své knize zmiňuje pouze okrajově (vůbec se mi zdá, že američtí autoři málo připomínají obry, na jejichž ramenou často stojí). Ale pro Jana Černého by to mohla být další inspirativní kniha.

Nicméně si myslím, že Černého práce, kterou vnímám jako rozšířené samostudium, v tomto smyslu splnila svůj účel.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „B“.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Doporučení práce k obhajobě:

Doporučuji

Navrhovaná klasifikace: B

Datum vypracování posudku:

12.9.2023

.....Mgr.Jiří Dufek .....

12.9.2023 .....

.....

Jméno oponenta práce

(datum a podpis)